

GORENJEČ.

Političen in gospodarski list.

Vabilo na naročbo. «GORENJEČ» stane za celo leto samo 4 K, za pol leta 2 K, za četrto leta 1 K. Naroča se list lahko vsak dan, in naj se naročnina izvoli poslati upravnistvu.

Naše razumništvo.

Naše klenkalce silno boli, da je skoraj vse slovensko razumništvo v taboru narodne napredne stranke in da razum v to par ordre de mufti komandiranega duhovništva caplja za njimi le še nekaj večinoma političkih koristolovcev, ki so v svojem življenju že različne političke barve kazali in jih še bodo, če jim bo tako bolje kazalo. Poskušali so že na različne načine to zijajočo vrzel v svojih vrstah zamašiti, najprej s tem, da so se posvetnemu razumništvu laskali; ko pa to ni vleklo, delovali so z bojkotom in denuncijanstvom. Vendar je izostal pričakovani uspeh in številce pripadnikov le ni hotelo poskočiti. To skrajno žalostno dejstvo je napolnilo njihova srca z najhujšim gnevom do razumništva. Vsi besni so začeli v časnikih in na shodih po njem mahati, očitajoč mu, da je potujčeno in z importiranim liberalizmom prepojeno, učitelstvu in uradništvu pa še posebej, da se živi od žuljev davkoplachevalcev in tako naprej. Da so si dajali pogum, bili so se pri tem na prsi, kličeči, da je masa nepokvarjenega ljudstva za njimi, da je v njihovem taboru slovenski narod. — To so seveda zelo cene trditve, katerih resničnost niso nikdar poskušali dokazati. Tega pa jim tudi ni treba; saj oni so v prijetnem položaju, da njihovi analfabetni volilci nikdar ne zahtevajo dokazov.

Kakor umeven je ta gnev naših klerikalcev do slovenskega razumništva, tako upravičen je ponos narodno-napredne stranke, da baš ono kot en mož stoji pod njeno zastavo. In ne more se nikdar dovolj povdarjati veselo dejstvo, da so boljši posestniki, obrtniki, trgovci, učitelji in uradniki skoraj vsi brez izjeme naprednega mišljenja. To so stanovi, v katerih se koncentrujeta inteligenca in kapital, faktorja, ki edina odločujeta usodo narodov. Narod, ki ni imel teh dveh činiteljev, se je ali raznarodil ali pa tako zaostal, da nič ne šteje. In da niso našega naroda vzbudili v preteklem stoletju baš ti stanovi iz narodne apatije, deloma — kar prav radi pripoznamo — spožrtvovalnim sodelovanjem nekaterih navdušenih tedajšnjih duhovnikov, ki pa nikakor niso bili klerikalci današnjega kalibra, spal bi še danes in spal bi najbrž tako dolgo,

da bi za večne čase zaspal. Kajti preprosti človek nima niti časa niti razuma, pečati se z višjimi vprašanji; vse njegove moči absorbira trud za vsakdanji kruh in zato potrebuje vspodbude od zunaj. Tako vidimo tudi danes, da skoraj vse kulturne, narodne in dobrodnele naprave našega naroda vzdržuje napredno razumništvo in, kar imamo v slovstvu in umetnosti res dobrega, producirali so možje naprednega mišljenja. Masa «nepokvarjenega» ljudstva za kulturni prospek kratkomalo nič ne stori in tudi storiti ne more in delovanje klerikalnega duhovništva je večji del le negativno, da napredek ovira, kjer in kolikor more.

Naše razumništvo naj bi pa bilo zato potujčeno, ker je napredno, ali če hočete, liberalno. Za Boga, gospoda, idej ni niti pristno slovenskih, niti pristno nemških, ideje so občečloveške in tako je tudi z naprednimi idejami. In razumništvo, ki bi bilo tako starokopitno, da bi samo to smatralo za dobro in posnemanja vredno, kar zraste na domačem zelniku, ignoriralo pa vse ono, kar dobrega vstvarijo drugi narodi, bi nikdar ne zaslužilo tega imena. Vsaj je ravno razumništvo v to poklicano, da neposredno opazuje gibanje po svetu, dočim more masa narodova o tem izvedeti le po posredovanju razumništva. Sicer se pa klerikalcem prav slabo poda, ako se spodtikajo nad internacijonalnostjo liberalizma; vsaj vendar ni nič bolj internacijonalnega in kozmopolitiškega kakor njihov klerikalizem. Tudi ta ni vzrastel na slovenskih tleh, in slovensko ljudstvo ga nekdanj ni poznalo, ampak se je iz v kulturi najbolj zaostalih in gospodarski najbolj zanemarjenih dežel importiral v prid nekaterih privilegiranih kast, in se vsilil našemu ljudstvu, ker drugače ni izdalo, z na steno naslikanim hudičem in peklom.

Kakor smo že zgoraj omenili, očitajo klerikalci našemu učitelstvu in uradništvu, ki je — kar posebno povdarjamo — izšlo večinoma iz ljudske mase, da se živi od žuljev davkoplachevalcev, in implicate od njega zahtevajo, da bi svoje prepričanje po tistih prikrojilo. Če kaj takega tirjajo od svojih mežnarjev, recimo, je umevno; staviti pa to zahtevo do najinteligentnejših slojev med narodom, je naravnost klerikalno — drzno. Ti so neštevilnokrat slišali v šoli od svojih vzgojiteljev, da je le tisti mož spoštovanja vreden, ki ostane zvest povsod in vsikdar svojemu, po izkušnjah pridobljenemu in za dobro smatranemu prepričanju, zdaj pa naj bi vse te z mladeniško

Dopisi.

Iz Cerkljan. (Srečen zakon.) Neki posestnik Janez X. v cerkljanski okolici se je šele pred dvema mesecema oženil in že je svoji boljši polovici — ušel. Njegov sorodnik Aleš je že dolgo hrepenel po Janezovem premoženju, a ker ni mogel na drugi način blizu, usilil je Janezu z veliko prekanjenostjo in na jako sirov način svojo hčer za ženo. Janez se je res dal ujeti. Že koj po poroki pa mu je bilo žal in rekel je ženi, naj se spravi na svoj dom, češ, «saj zate nisem nikdar nič maral, za doto sem tudi opeharjen, povrh pa hodijo še tvoji trije bratje samo zategadelj sem, da mi poberejo, kar morejo, da se potem lažje okrog vlačijo». Ker žena ni hotela iti, pobrisal jo je Janez, a našli so ga kmalu nekje okrog Ljubljane in ga pripeljali domov. Seveda jim ni bilo za Janeza; naj se vlači, koder hoče, da bi le dobili njegovo posestvo v oblast, ker je precej veliko in daleč na okoli znano. Janez je imel sedaj hude ure na svojem domu; ko mu je 17. m. m. žena kar v obraz povedala, da še zmiraj ljubi svojega prejšnjega «šocelna», njega pa bo «preklete v ksiht dregnila», je Janez ubral pod noge in pobegnil v svet — Bog ve kam. Tako bo potuhnjeni klerikalec Aleš prišel vendar do lepega Janezovega posestva. Če bi ga kdaj vest pekla, kar pa še ni gotovo, bo pa dal za mašo in vse bo v redu. Tu imate neresušen sliko iz našega kmetskega življenja, če mislite, da se taki slučaji redkokdaj primerijo, se prav zelo motite. (Sedaj je menda omenjeni posestnik zopet doma. Op.u.)

Iz Kranja. (Silvestrova veselica «Narodne čitalnice v Kranju.») Ta lahkomiselni svet! Le nekaj ur še traja staro leto, in še teh ne porabiš, človek, v resno premišljevanje zemeljske minljivosti, v kes in pokoro, v goreče obljube, da se boš poboljšal? Že držiš za motvoz pri zvoncu «K novemu letu», ki te bo še učilo pokore — ti pa se smejiš, oči se ti svetijo v razkošju! Res, kar jih je bilo vtorek zvečer zbranih v čitalniški dvorani — mnogo, in ne najslabših jih je bilo — vsi so očitno pozabili na križe in težave in so skušali zapечатiti preteklo leto z veseljem, utisniti nastopajočemu pečat prijetne nadeje. Zlasti ker so vedeli, da jih čaka še nekaj zabavnega, zato so vsi, dame v sredi na sedežih, gospodje, kakor se spodobi zadaj stoje, še na ta račun bili dobro razpoloženi. — Zavesa se vzdigne in igrala se je trodejanka «Kinematograf», igrala izvrstno. Od prizora do prizora so se igralci bolj in bolj oživljali. Buren smeh se je razlegal čisto po dvorani ob imenitnih kretnjah trgovca Černeteta (gospod R.); čim mučnejši je bil njegov položaj — javno se predstavlja v Kinematografu mikaven prizor, kako je on bil nekoč pokleknil

pred lepega dekleta — tem burneje se smeji občinstvo. Saj tudi zna grešnega trgovca njegova žena Hilda (gospa V—a) sukati in vrteti s kar naravno spretnostjo; pritrkava pa ji s krepkim altom njena mati (gospica A. S.), že po zunanosti kažoče hisno pokoro, izvirno taščo. Njen mož, res skrben in ponižen soprog, ali v gotovih uricah tudi navihanec (gosp. J. S.), pomaga na vse kriplje zetu; temu priskoči na pomoč še prijateljček izza prejšnjih let, čudak Menski iz Rusije (gospod P—c), ki se po ruskih običajih, deloma tudi s pomočjo ruskega jezika, zaljubi najprej v sliko mlade Marte (gospica O. star.) naivne ali vendar premetene deklice, naposled v njo samo. Vse pa strahuje hrust Poteron (gosp. E.) — občinstvu v posebno zabavo. — Igrali so vsi in brez izjeme spretno; v manjših vlogah so se izkazali gosp. E. S. kot lastnik kinematografa, gosp. P—n kot komptoarist in kot pravi skrateljček gospica O. ml. (hišina Ema). Igra je bila dobro priučena in je tekla gladko brez izspodtikanja. — Po igri se je razvila prosta zabava. — Ura bija polnoč. Tišina nastane, in g. predsednik napije vsem navzočim, voščoč jim veselo novo leto. Veselje je prekipevalo. Prav nalašč se zdaj pozove na ples; tu dobi veselje svoj odtok, živahnost svoj hvaležen delokrog. To je bilo vrvenje! Ni se bilo to pot plesalkam treba pritoževati, plesalcev je bilo dovolj in dobrih, starih in mladih na izbiro. Nad 40 parov se je vrtelo, včasih res skoraj brez godbe ali kljub godbi — čemu godba? Veselo utripanje daje najboljši takt! Ura je pretekala za uro, petelini so že davno peli, zabava pa se je šele približevala koncu. Žal, da je le enkrat v letu taka noč, ki vzdrami ljudi! —k.

Iz Cerkljan. «Slovenskega Lista» št. 51 m. l. je prinesla notico o «nekem» možu z debelim mošnjikom in o njegovem prijatelju, ki sta hotela ključ od grajske kapele, da bi snela zastavo. Recimo, da je vsa stvar res, ali zadnji stavek o napadenih orožnikih je gola laž. Gg. orožniki sami potrjujejo našo trditve. In njim se mora verjeti, saj so bili zraven, ali ne? Torej to je «amerikanska rasa» «Slovenskega Lista»! Gola resnica pa je, da je «nekdo» iz vašega tabora streljal na Ivana Bárleta, po domače «Podgoršeka», ko je šel domov. Ali morete oporekati? Ali imate priče zato, da ni res? Tudi je resnica, da sta dva iz vašega tabora napadla dva naša moža, in sicer 3. novembra ponoči, idoča proti Gradu. Ali bila sta slaba napadovalca, ker na krepek Barletov «primojduš» sta oba stekla. Barletov tovariš je bil Staretov agent. (To omenjam zato, da boste vedeli, da se mi ne bojimo imenovati svojih mož!) Da pa ne boste mislili, da znamo samo lažem oporekati, vam povemo tole: 23. m. m. se je ubil sin

tudi nekam rahlega zdravja in tesno merjenega časa, tako, da je njegova odsotnost pač opravičljiva.

Pri tej priliki, ko je interesantna scenerija nekaj časa neizpremenjena, samo da sta se prezidentova palca nehala vrteti, ko je njun lastnik zadremal, bi bilo umestno, podati natančnejše podatke o življenju klubovih funkcionarjev. Vendar sem tu v veliki zadregi: kedaj da bodo umrli, seveda ne morem vedeti, kedaj pa da obhajajo svoj rojstni dan ali god, po katerih podatkih bi se dalo sklepati, kedaj približno da so bili rojeni, pa mnogi nočejo povedati, da se obvarujejo troškov godovanja. Ker torej pri vseh ne morem postreči niti z dnevom rojstva niti z imenom patrona, pri nobenem pa seve z dnevom smrti, katere podatke pa mora vendar vsaka, s kritičnim očesom pisana biografija obsegati, in nadalje, ker bi pri spisovanju svojega lastnega životopisa težko ravnal nepristranski — vsaj bi vendar vseh oslarij, katere sem že v svojem življenju zagrešil, ne mogel zlahka omenjati — zato prepuščam to hvaležno tvarino zamamskim učnim preiskovalcem.

Vrnimo se torej k stvari in zasledujmo, kako se dejanje razvije do peripetije!

Se nadaljuje.

dant se brezobzirno in samozavestno, kakor bi bila njegova hiša, v kateri stanuje, razteguje se po klopi, rabeč prostora za tri druge, tako da se mu na prvi hip vidi, da se je pritepel med te ponižne in pohlevne krajane, ter opazujoč fiziognomije navzočih snuje «Gorenjčev» podlistek (to je mistifikacija. Opomba uredništva.), novi člani pa ponižno sedeč opazujejo z največjo spoštljivostjo častitljivo družbo ter posnemajo vsako kretnjo starejših. Vsem brez razločka se pa bere na bolestitih potezah obrazov, da močno pogrešajo nekoga, čegar široka pleča podpirajo tri ogle joštarskega kluba, ki je drugikrat živahno z rokama klateč in v nemškem državnem jeziku s sonornim glasom govoreč zabaval člane s pripovedovanjem resnično doživelih dogodkov iz svoje slavne vojaške in lovske karijere, tekal v kuhinjo pogledovat in povpraševat, kedaj bo puran pečen, ki je pa v zadnjem času zadrževan udeleževati se klubovih sej samo zato, da mu more brada brez motenja rasti. Temu vzvišenemu namenu žrtvuje tudi par kosil in večerij, petdeset cigaret in deset kron taročnega dobička na dan, samo pljuča si še vežba kakor poprej. Če ni to jeklena energija, potem sploh ni jekla niti energije na svetu! Sicer pa je

navdušenostjo v se srkane nauke vrgli v koš na ljubo nekaterim koristolovskim politikom! Gospoda, še je na svetu morala, katere ni mogoče kršiti, ne da bi se izgubilo spoštovanje do samega sebe.

Vsak delavec je vreden svojega plačila, pravi pregovor, in to velja vendar tudi o duševnem delavcu. Toliko bornirani vendar niste, da bi v istini zahtevali: učitelj poučuj njemu v izgojo izročeno deco in uradnik vzdržuj red med «nepokvarjenim ljudstvom» ne le samo zastonj, ampak naj za ta svoj naporni trud še celo davek plačujeta. Za toliko bornirane vas nimamo in zato nočemo o tem nobene besede več izpregovoriti, samo toliko se pristavimo, da naj poskusijo s tem eksperimentom najprej duhovniki, če že ne pri samih sebi, vsaj pri svojih kuharicah, in ako se obnese, znajo najti tudi druge posnemovalce. Žulje davkoplačevalcev kvitira učiteljstvo in uradništvo s svojimi žulji, kar itak sami dobro veste, pa le zaradi tega nočete priznati, ker vas jezi, da imate baš iz teh slojev najmanj privržencev.

Mi smo pa po pravici ponosni na slovensko razumnost, in dokler je to na naši strani, ni se nam bati poraza naprednih načel v boju s klerikalnim mračnjastvom.

Kmetijske zadruge

imajo namen, da zboljšajo pravne in gnotne razmere poljedelcev z gojitvijo skupnosti, z vzajemnim poukom in podporami, s pospeševanjem stanovske samozavesti in stanovskih združnih ter sploh gospodarskih koristi: (§ 2.) § 11 izraža delokrog teh združ. V načrtu, kakor je bil vsprejet v odseku, se glasi: a) Nakupovati blago na svoj račun in svojo odgovornost, ki ga te zadruge potrebujejo v svojem obratu; b) prodajati združne kmetijske pridelke na svoj račun in odgovornost, osobito zalagati armado; c) ustanovljati in pospeševati pridobitne in gospodarske zadruge, da si ustanovljajo skladišča in zaloge za skupno prodajo kmetijskih pridelkov, ustanovljati kleti, mlekarne, klavnice, pečnice in druga podjetja, ki morejo skupno uporabiti kmetijske pridelke; d) ustanovljati in pospeševati zadruge in druga društva, ki morejo gojiti poljedelstvo in gozdarstvo ter sploh pospeševati razvoj poljedelskih razmer; e) ustanovljati nove in pospeševati že obstoječe posojilnice, osobito po Raiffeisenovem načinu v svrhu osebnega in lombardnega kredita;

PODLISTEK.

Pri peči.

Piše G. — G.

Dalje.

Tako torej posadi vsakdo vidni del svojega bitja s prirojeno mu gracijoznostjo na sedež, do katerega ima zajamčene pravice, prezident tja, kjer je pečnica najtanjša, torej toplota najboljčutnejša, njemu na desno basist Varaždinac, na levo počezpevec Don Infant, pod zapečkom se zlekne po klopi lepega spola velik platonski častilec Cadre-Commandant, na stolu nasproti prezidentu g. Fanchon, njemu na strani naprejpevec lepi Miško, nato Maitre de la cuisine, potem pl. Lirski in Retorski iz stolnega mesta in tako naprej drugi. Sleksi haveloke jih obesijo na dimasti čelešnik nad pečjo, klobuke pa obdrže toliko časa na glavi, da se jim posuši tistih par las, ki so se še rešili pred grizočimi skrbmi. Psi, katere imajo v klubu zaradi tega, da se njim krivda daje, ako izgine z domačega dvorišča kak rejen kopun, se renčoč klatijo po sobi za ostanki povžitega kosila.

f) posredovati med združniki in hipotečnimi bankami za neodpovedljiva, amortizacijska hipotečna posojila; g) posredovati pri konvertovanju visoko-obrestnih v nižje-obrestne, odpovedljivih v neodpovedljiva, amortizacijska hipotečna posojila; h) sodelovati pri organizaciji in upravi produktivnih borz v okvirju doličenih določb; i) sodelovati pri zavarovanju poljedelcev in gozdarjev za življenje in starost, za slučaj bolezni, nezgod in onemoglosti, dalje pri zavarovanju proti ognju, toči in kužnim boleznim ter izvrševanju deželnokulturnih zakonov, v kolikor zadrugam to dopuščajo posebne določbe; pospeševati kmetijski pokuk, predavanja ter shode poljedelcev; j) zbirati poljedelsko statistiko; m) posredovati ter skrbeti za delo ter uravnati pogodbe s poljedelskimi delavci i. t. d.; n) skrbeti, da se nadzorujejo semena ter združni promet s kmetijskimi preizkuševališči; o) združnikom preskrbeti prapno pomoč; p) ustanovljati razsodišča za pravno razsodbo preprirov med združniki in njihovimi pomočniki, med zadrugami in člani, ali med člani samimi. — Stanovske zadruge imajo tudi pravico, dajati nasvete državnim in avtonomnim oblastvom o stvareh in v vprašanih, ki se tikajo stanovskih koristi, dalje imajo pravico sodelovati pri naredbah države in avtonomnih korporacij v prosepah deželne kulture, osobito glede podpora in melioracij. To je delokrog teh združ, kakor ga je vsprejel odsek in v zbornici zagovarjal referent poslanec Povše. Po «Soči».

V Kranju, 4. januarja.

Državni zbor se snide okrog 20. t. m. Vlada upa, da bo zbornica rešila proračun do konca februarja, potem pa pride na vrsto nagodba.

V Dalmaciji so bile z dnem 20. m. m. končane deželnozbornske volitve. Izvoljenih je bilo 29 Hrvatov, 6 Srbov in 6 Italijanov.

V Senju so te dni slavili tristoletnico borbe Uskokov za svobodo mesta.

V Švici so izbrali za predsednika republike dr. Josipa Zaupa iz kantona Luzern. Zaup je bil šef švicarskih pošt in železnic.

O Burih. Burski general Dewet je zopet zadal Angležem nekaj hudih udarcev. Na Sveti večer je zajel tabor generala Firmansa, v katerem so bile štiri stotnije z dvema topoma. Buri so ves oddelek — okrog 400 mož — popolnoma pobili. Botha je premagal oddelek poveljnika Spensa, Müller pa polkovnika Parkska. Pač lepo božično darilo Angležem.

Ko si naroči cela družba črne kave, komandant pa še veli, da se mu prinese pručica pod prekratke noge, zavlada za nekaj časa tišina, potrebna za oddih. Prezident sedi pribito mirno s povešeno glavo, zaprtimi očmi, rokami sklenjenimi, samo palca se sučeta avtomatično drug okrog drugega ter napravlja na površnega gledalca vtis kupa nesreče; pravijo, da se mu še misliti ne ljubi. Varaždinac mrmra melanholično pred se «aja tutaja», z obraza mu pa odseva očetovsko veselje; Don Infant, nervozno drgajoč palec desne roke ob kazalec šteje na tihem stotake, katere je jeseni prifižoljkal in račun, za koliko bi se še dala strankam izvišati že itak previsoka stanarina; Fanchon, bele zobke kazoč, ugiblje, kako bi se najlože odtegnil prihodnjemu plesu, Maitre dela v duhu iz devetindevetdeset ingredijenc ukusno salatno celoto; pl. Lirski in Retorski, veseleča se pečenega purana in polnih štefanov, tleskata z jezikom in mlaskata z usti; lepi Miško bledih lic in sanjavih oči koketira s starim ženskim krilom, ki visi na kljuki ob steni, vihajoč si venomer male brčice z oslinjenimi prsti ter hodi od časa do časa k oknu gledat proti sorškemu polju, nabirajoč svoje cvetoče ustnice na sladkem poljubek; koman-

dvorjanskega mežnarja. In zakaj? Zato ker v zvoniku ni omrežja. Glejte, kako potrebno je omrežje. Namesto zastave bi bili raje napravili omrežje, pa bi imeli dobrega mežnarja. Cerkljan.

Kranjski deželni zbor.

V ponedeljek 30. decembra so se vnovič zbrali novoizvoljeni deželni poslanci, da so dovolili proračunski provizorij za l. 1902. Navzoči so bili vsi poslanci in tudi virilist škof Jeglič.

Zasedanje je otvoril deželni predsednik baron Hein, ki je pozdravil poslance imenom cesarske vlade ter naznanil, da je cesar imenoval deželnim glavarjem poslanca Otona pl. Detela in njegovim namestnikom poslanca Leopolda barona Lichtenberga. Izražal je nado, da se bodo razprave deželnega zbora vršile kakor v prejšnjem zasedanju tudi v sedanjem zasedanju mirno in stvarno.

Ko je deželni glavar pl. Detela stobil obljubo, je pozdravil vse poslance in deželnega predsednika. Povdarjal je med drugim, da vsled varčnega gospodarstva vzlic velikanskim troškom ni bilo treba zvišati doklad na direktne davke, kakor se je to moralo zgoditi v vseh drugih deželah. Deželni zbor je spravil v tir tudi vprašanje o ustanovitvi vseučilišča v Ljubljani in je upati, da bo vlada to vprašanje resno in dobrohotno uvaževala in ugodno dognala. Opozarjal je nadalje na uspešno sodelovanje veleposestnikov. Konečno je omenjal zaroko nadvojvodinje Marije Elizabete s princem Windischgrätzom, na kar je zbornica zaklicala cesarju trikrat slava.

Deželnega glavarja namestnik baron Lichtenberg se je zahvalil za imenovanje in je izjavil, da bo postopal strogo nepristranski.

Poslanec dr. Tavčar in tovariši so nujno predlagali, da naj se o začasnem pobiranju deželnih priklad takoj razpravlja, ker mora sklep pred novim letom biti potrjen. Ta predlog je bil sprejet in poslanec Grasselli kot poročevalec predlaga, da se v svrhu pokritja deželnih potrebščin začasno za leto 1902 razpišejo in pobirajo doklade, kakor so bile dovoljene za l. 1901. O tem predlogu se je razvila živahna, deloma prav hrupna politična debata.

Dr. Šuštersič obžaluje, da se gospodari s provizoriji, ter pravi, da vlada bagatelizira deželni zbor, ker mu ne da prilike sklepati pravočasno o proračunu. V imenu klerikalne stranke izjavi, da nima zaupanja do večine deželnega odbora, ker je pristranski posloval in ni imel pred očmi interesov dežele, ampak strankarske koristi večine. To hoče dokazati iz imenovanj v cestne odbore in okrajne šolske svete. Prijemlje odbornika dr. Tavčarja, ker je za časa zadnjih volitev izrekel parolo «liberalcem groš — klerikalcem knof». Če reče kaj takega človek, ki je kot odbornik plačan s katoliškim denarjem, je to brezsraven cinizem. Tak človek je brezsraven — — —

Vsled teh besedi nastane vihar, ki se ne da popisati. Napredni poslanci vstanejo in zahtevajo, da mora Šuštersič preklicati razžalilne besede. Čujejo se klici: Ven ž njim, saj niste v katoliškem domu, šuft, žlindra i. t. d. Klerikalci ugovarjajo, dr. Šuštersič vmes tuli, a vsled silnega vrišča ne more nadaljevati svojega zabavljanja.

Glavar skuša zaman pogovarjati in slednjič posvari zbornico, da bo zaključil sejo.

Poslanec Hribar zahteva, naj Šuštersič preklicuje svoje besede, a poslanec dr. Tavčar izjavi, da na to kar nič ne da, če tak človek kakor je dr. Šuštersič kaj preklicuje ali ne. Naj le naprej govori.

Šuštersič nadaljuje in se popne do klasične trditve, da tri četrtine deželnega denarja plačujejo klerikalci. Kljub temu pravi, da klerikalci ne bodo glasovali proti provizoriju, ker nočejo izvajati vseh konsekvenc. Ako pa deželni zbor ne bo upošteval njih teženj, bodo nastopali z vso brezobzirnostjo. (Smeh in ironični klici, klerikalci ploskajo.)

Deželni glavar Detela izjavlja, da deželni odbor ni odgovoren za to, kar posamezen odbornik govori, zavrača odločno in osorno Šuštersičeva očitanja in povdarja, da

ravna deželni odbor z deželnim imetjem popolnoma nepristransko, da so torej Šuštersičeva natolcevanja neosnovana. (Dobro-klici.)

Deželni predsednik baron Hein se čudi Šuštersičevemu predbacivanju, da vlada bagatelizira deželni zbor, ko je bil vendar dr. Šuštersič tisti, ki je hotel preprečiti, da se skliče za danes deželni zbor.

Poslanec dr. Tavčar izreče svoje obžalovanje, da si je izborni katoličan dr. Šuštersič stel v prvo dolžnost, stopivši v to dvorano, kjer se je vedno pokladala največja važnost na dostojnost razprav, grešiti proti temu načelu in nastopiti skrajno nedostojno. Govornik izjavi, da Šuštersiču ne bo sledil na to stezo. Čudno se je glasila Šuštersičeva tožba, da vlada deželnemu zboru ne da časa za zborovanje, čudno zategadelj, ker Šuštersič komaj čaka, da onemogoči zborovanje. Grozil je s silno opozicijo in z obstrukcijo. Če vi mislite, da bo kdaj manjšina gospodovala nad večino, vam garantiram, da boste pogoreli in da vas bomo že znali ugnati v kozji rog. Ne bom štel glav in števila, a z Vami se pač vedno lahko merimo. Vsaka stranka nastopa politično in se ogiba vsemu, kar bi jej kot stranki škodovalo. Tako se govori povsod in če bi bil dr. Šuštersič deželni glavar, bi tudi nič takega ne sčiril, da bi bil Schweitzer ali Krek nezadovoljen. Deželni glavar, ki vendar pripada klerikalni stranki, je priznal, da je večina izborna gospodarila. Šuštersič je imel dolžnost navesti slučaje, kdaj in s čim je deželni odbor storil komu kako krivico. Slučaje takih materijelnih krivic naj takoj tu navede Šuštersič, če jih more. Pa jih ne more. V političnem oziru pa postopa večina deželnega odbora tako, kakor vsaka večina. Ko so prišli klerikalci v deželnem odboru do večine, so odstavili vse cestne odbore in jih popolnili s svojimi pristasi. Ravno tako so postopali glede šolskih svetov. Še ranjki poslanec Globočnik ni našel milosti in ni bil več poklican v šolski svet. Mi nismo takrat ugovarjali, ker vemo, da je to ležeče v politiki. Zato nam taki napadi ne jemljejo spanja. Že deželni glavar je naglašal, da je treba ločiti med menoj kot deželnim odbornikom in kot politikom. Razen dr. Šuštersiča imajo tudi drugi pravico agitirati, nepošteno pa je, najmanjšo besedo, ki se je izrekla pri agitaciji, zlorabljati na tak način. Večina deželnega odbora ni všeč dr. Šuštersiču, to vemo, in vemo, da mu včasih tudi manjšina ni po volji, zato nas njegovi napadi ne motijo. Ena pa je: Ako je v politiki kaj poštenja, me dr. Šuštersič tega poštenja ne bo učil. (Viharno odobravanje. Šuštersič skoči kakor besen in vpije: To je osebno razžaljenje. Jaz sem dal denar (pri žlindri), Vi pa jemljete katoliški denar kot deželni odbornik. Sram vas bodi! — Ugovori. — Klici: Molči žlindra! Kaj pa spet hoče ta ožlindrani slepar?) Dr. Tavčar: Le tiho bodite, dr. Šuštersič, Vi imate čast v škornjih, v rokah pa žlindro! (Burno pritrdjevanje.)

Konec pride.

Novičar.

Na Gorenjskem.

Vabilo na naročbo. P. n. naročnike „Gorenjca“ uljudno prosimo, naj nam te dni pošljejo naročnino za leto 1902. Obenem se obračamo do vseh prijateljev lista za prošnjo, da mu pridobivajo pridno novih naročnikov. Upravništvo „Gorenjca“.

Osebna vest. Imenovan je deželnovladnim tajnikom g. Ernest baron Schönberger, c. kr. okrajni komisar v Kranju.

Za vseučilišče sta se izrekli čitalnica in podružnica družbe sv. Cirila in Metoda v Spodnji Šiški.

† **Unio catholica je preminula.** C. kr. nižjeavstrijsko namestništvo je z odločbo od 26. decembra 1901 štev. 120.602 zaukazalo razpust zavarovalnice «Unio catholica» ter ustavilo takoj vsako nadaljno društveno poslovanje. Ona torej ne sme novih zavarovanj sprejemati, niti že dosedaj obstoječih obnavljati. Vkljub vsem lažem o papeževem blagoslovu, škofovih priporočilih in strastne duhovniške agitacije se ni mogla vzdržati dalje na površju in je morala storiti tak neslaven konec in le

požrtvovalnosti nekaterih večjih tuzemskih zavarovalnic se imajo njeni zavarovanci zahvaliti, da jim glede razpusta bržkone ne nastane nobena škoda, kajti te družbe so se medsebojno zavezale, da poravnajo vse škode po požaru, kar jih «Unio catholica» ni plačala in da prevzamejo jamstvo za vse, do 15. februarja 1902 se nastale škode. Po preteku tega časa pa zavarovanci «Unio catholice» lahko prestopijo k tem družbam in se jim bodo vračunale tudi premije, ki so jih plačali razpuščeni zavarovalnici. Pri tej priliki moramo omeniti, da ima tudi od duhovnikov sedaj priporočana tako imenovana škofova zavarovalnica prav malo boljšo ali pa še slabšo podlago, kakor jo je imela «Unio catholica» in da tudi njo lahko zadene ravno tak, če ne še slabši konec.

Koblar in — deseta božja zapoved. Dne 24. julija 1901 je umrla v Kranju Reza Eržen, ki je imela 10.000 kron v mestni hranilnici v Kranju. Ta znesek bi imel pripasti bratu umrle Martinu Erženu, star onemogel mož, ki je moral plačati znatne pogrebne troške. Poznejše poizvedbe so dognale, da je hranilnično knjižico spravil naš «prečastiti» dekan Anton Koblar za to, da se teh 10.000 kron porabi v — **dobro namene**. Kateri so ti blagodejni nameni, nam Koblar ne pove, kakor tudi pri obravnavi ni hotel povedati, za kaj se bodo porabile te kronice. Kot poštenjak bi bil ves odij nehonečnosti odvrnil od sebe, ko bi bil rekel: 2000 K bode dobila družba sv. Cirila in Metoda, 2000 K zavod sv. Nikolaja v Trstu, 2000 K Vincencijeva družba, 2000 K Salezijanci, ki bodo oskrbovali zavod za izprijeno mladino, 2000 K pa dobi oskrbnik zapuščinske mase za trud — to je kranjski dekan Koblar. Vsi bi mu privoščili to malenkost kot stranski zaslužek, ker nam je znano, da se kranjski dekan s svojimi dohodki — težko, težko preživi. Pa pustimo šalo na stran, ker tu se ne gre za osebo «prečastitega», ampak za princip. Na način lova na hranilnične knjižice hočemo opozoriti, ker po tem načinu bode kmalu izginil zadnji vinar tja, odkoder ne pride nikdar več na dan — v bisago naših duhovnikov. — Koblar pravi, da mu je Reza Eržen — podarila knjižico — «med živimi» v dobrodelne namene. Da ima preprosta ženica tak fin juridičen pojem, ne bi bili nikoli mislili, in to je dokaz, da smo Slovenci tudi brez univerze celi juristi. Cele razprave tu ne moremo ponatisniti, pač pa se nam zdi značilen stavek, ko pravi duhovnik na vprašanje predsednika sodišča: S čim naj bi bila pa živela rajnca, ko bi bila slučajno zopet ozdravela? Na to je Koblar rekel: «Tisto bi bila njena stvar, morda bi ji bil pa nazaj podaril knjižico.» Torej ne vrnil, ampak podaril!! Kako dobrotno? In ko je pričal Škerlj povedal, da mu je rajnca pravila, da je knjižico dekanu **le spraviti dala**, ni sodišče verjelo njemu, četudi se ni šlo za njegovo korist. Zapriseglo je dekana, ki je tudi prisegel, da je bilo to «darilo med živimi». Sodišče je zavrnilo zahtevo Martina Eržena in pustilo knjižico Koblarju. Vendar to ni zadnja beseda, ker se bode vsa stvar spravila na višje inštanice. Sploh pa vsaki dan pričakujemo, da zagledamo v listih zahvalo Martina Eržena, onemolega in skoro slepega starčka, s katero se zahvaljuje preč. g. dekanu za 10.000 K, ki jih je sestra Erženova zapustila za dobrodelne namene. Ali ne bodeмо vsi ginjeni do solz, ko bode Koblar storil najblagodejnejši čin, da bode povrnil M. Erženu 10.000 kron, ki so po smrti edina njegova last, po božji in človeški postavi med mrtvimi in tudi — med živimi. Capito, Mrzlovken Tone!!

«**Žindra v deželnem zboru**», tragikomedija v enem dejanju, se je predstavljala minuli ponedeljek v kranjskem deželnem zboru. Glavno ulogo je seveda prevzel dr. Šušteršič, njegovi prijatelji so bili bolj štatisti. Zravnal se je pokonci. Bil je videti še, enkrat večji kakor zadnje mesece v državnem zboru. Kakor iz groba je prihajal njegov votli glas. Vihtel je z rokama in rohnel je, kaj rohnel, tulil je, kakor obstreljena zver proti «večini deželnega odbora». Strah in trepet sta vladala v deželni zbornici in s skrbjo je zrla «liberalna sodrga» v prihodnost, kajti vsi so bili prepričani, da njegova milost dr. Žindra ne bo dovolil proračunanega provizorija. Čim bolj je prišel v ekstazo, tem bolj je elektriziral svojo «entelegenco». Poslanec Drobnič, ki si je za ta dan nabavil nov «kavču-

kasti krogele» je začetkom bojazljivo pogledoval svojega hudega gospoda, a ko se je polagoma prepričal, da ne krega njega, je kakor divji začel ploskati z rokama, da so kar pokali žulji. Dular ni hotel zaostati za svojim tovarišem. Fotograf Brejc je metal noge in metal roke, kakor je ravno Žindra pocukal za špago. Ženiral ga ni niti čuden konsumarski duh, ki je prihajal od razljučenega Jakliča. Ker so si tudi nekateri drugi vročekrvni klerikalci hoteli priboriti lavorik, bodisi z vpitjem bodisi z telovadbo, nastal je spektakel, ki je bil pravi užitek naltlačeno polni galeriji. Sam škof je prišel gledat to komedijo. Ko je slednjič Šušteršič milostno izjavil, da bodo klerikalci vseeno glasovali za provizorij, dejal je krščanski socialist na galeriji: «Kako dober človek je vendar naš Šušteršič!» in liberalec tik njega je pritrdil: «Res je, da se «zglihati» kakor za — žindro! Vobče so pa bili ljudje mnenja — ne izvzemši pametnejše klerikalne poslance — da so poslanci izvoljeni za delo in ne za smešen kraval in da bo ožlindranemu Šušteršiču treba prihodnjič posvetiti tako, kakor so mu posvetili na Dunaju.

Odbor godbe prostovoljnega gasilnega društva v Kranju se najtopljeje zahvaljuje vsem častitim podpornikom in prijateljem godbe za izkazano naklonjenost in prosi uljudno za blagohotno nadaljno podporo. Vabi tudi vse častite gospe in gospode za pristop kot podporni člani.

Slovensko bralno društvo v Kranju napravi jutri v nedeljo točno ob osmih zvečer veselico s plesom, pri kateri sodelujeta sl. čitalniški pevski zbor in društveni tamburaški zbor. Predstavljala se bo tudi enodejanka «Dve tašči». Vstopnina za člane 50 h, za nečlane 1 K. Čisti prebitek je namenjen v pokritje troškov za gledališki oder. Slavno občinstvo se uljudno vabi na to prvo veselico v letošnjem predpustu.

Plesni venček napravijo ta mesec — kakor čujemo — kranjski mojstri v prid snujoče se obrtne zadruga.

Iz Škofje Loke se nam poroča: Tukajšnja «Narodna čitalnica» je priredila na Silvestrov večer svojim članom zabaven večer. Večer se je obnesel v vsakem oziru povojno: zadostil je zahtevam občinstva. Večer je otvorila gospoda Otona Sadarja godba na lok, ki je proizvajala nekaj komadov dokaj dobro. Nato so uprizorili gg. diletantinje in diletantje gledališko igro: «Brati ne zna». Pohvalno je omeniti vse sodelujoče osebe, saj je igra vzbujala dovolj smeha med občinstvom. Po kratkem premoru je sledila igra «Srečno novo leto». Uprizorila se je dokaj boljše od prve. Prav dobro je igral gospod Viktor Deisinger, odlikoval se je osebito po izvrstni maski. Občinstvo je bilo splošno zadovoljno in gg. igralke in igralci so želi zaslužen pohvalo. Po igri je razdelil čitaln. odbor dobitke, kateri so bili v loteriji «zadeti». Glavna točka Silvestrovega večera — seveda za mladi svet — je bil pač ples. Razvila se je kaj prijetna zabava. Mladina je darovala Terpsihori v polni meri in to precej pozno v jutro. — Izkratka: Čitalnica je vstregla svojim društvenikom vsestransko s prireditvijo omenjenega večera. Vidi se jasno, da je društvo započelo živahniješ gibanje, kar je samo v veselje ne le društvenikom, temveč tudi prijateljem društvenega razvitka. P. Č.

Iz Selca se nam piše: Veselica bralnega in gasilnega društva dne 29. decembra izvršila se je kar najsjajnejše. Udeležba je bila tako mnogoštevilna, da so bili vsi prostori pri gosp. Šliberju napolnjeni. Pevci pod vodstvom učitelja Germeka so zapeli precej krepkih zborov, ki so bili sprejeti od občinstva s pohvalo. Udeležila so se tudi «Bralno društvo iz Dražgoš», «Bralno društvo v Dolenji vasi». Iz vseh drugih krajev smo videli drage goste, ki so s svojo udeležbo kljub slabemu vremenu povzdignili sijaj veselice. Tombola in srečkanje sta donesla blagajni lepe dohodke, igralcem pa lepe dobitke, med drugim tudi klobaso v prav lepi — posodi. S tem večerom so pokazali prireditelji, da umevajo pravo smer in namen, ki ju imajo gojiti bralna društva. Tudi vrli gasilci so se mnogoštevilno v uniformi udeležili. Vsem prirediteljem bodi lep moralen in gmoten uspeh plačilo za trud. K. N.

Na Jesenicah napravi ondotno gasilno društvo v prostorih župana J. Klinarja plesni venček v nedeljo, dne 12. januarja t. l. Vstopnina za člane 50 h, za nečlane 1 K,

Okrajni cestni odbor je minuli ponedeljek dne 30. decembra izvolil svojim načelnikom g. Franca Strupija, župana v Hrastju in namestnikom g. Henrika barona Lazzarinija, graščaka v Smedniku.

V cenilno komisijo za osebno dohodarino je izvolila II. skupina članom g. Fr. Krennerja, posestnika v Kranju, in g. Nika Lenčeka, c. kr. notarja v Škofji Loki, namestnikom pa g. Lovro Sušnika, župana v Škofji Loki. V prvi skupini je bil izvoljen članom g. A. Gassner, tovarnar v Trziču, namestnikom pa g. Jnlj Goeken, tovarnar, in Anton Feigele, gozdar v Trziču.

Javen obrtni šod? Govori se, da se bo jutri v nedeljo vršil v Kranju nek obrtni šod za korist čevljarjev na Novi Pošti. Ker nismo dobili nikakega obvestila, ne moremo natančnega o njem poročati.

Na Kranjskem sploh.

V Ljubljani so radi ošpic zaprte ljudske šole do 17. t. m.

Kako je Kokalj iz Kranja zastopal v Trstu slovenske interese.

Pod tem naslovom je priobčil «Slovenski List» od 25. decembra 1901 daljšo notico, s katero udriha po moji osebi radi tega, ker sem kot delegat okrajne bolniške blagajne v Kranju pri občnem zborovanju zveze okrajnih bolniških blagajen za Trst, Primorsko, Dalmacijo in Kranjsko, kateri se je vršil dne 15. decembra 1901 v Trstu, predlagal, da se okrajni bolniški blagajni v Trziču (Monfalcone) dovoli 4000 K brezobrestnega posojila. Z ozirom na ta surov napad, ki nima nikakega drugega namena, kakor meni napram neinformiranemu občinstvu škodovati, dovoljujem si to zadevo nekoliko pojasniti. Pred vsem pa moram poročiti «Slovenskega Lista», katero ni povsem resnično, kakor je to pri «Slovenskem Listu» navadno, nekoliko popraviti. Dovolilo se je namreč posojilo v znesku 4000 K in ne 4000 gld. (pri tem listu nič čudnega, povsem naravno — saj se je samo za polovico zlagal) in pa, da je bilo na tem zborovanju 28 odposlancev in ne 26. Mimogrede omenim, da so bili ravnokar navedeni 26 delegatje iz sledečih krajev: Koper 1, Trzič 1, Nabrežina 1, Pulj 1, Sagrado 2, Sežana 1, Gorica 2, Ajdovščina 1, Lussin 1, Voloska 1, Postojna 1, Kranj 1, Ljubljana 4, Litija 1, Logatec 1, Vrhnika 1, Radovljica 2, Novomesto 1, Kamnik 2, Št. Vid 1 in Spljet 1. Okrajna bolniška blagajna v Trziču je bila skozi več let v oskrbi zelo malomarnega odbora, kateri se za interese delavcev in razvoj blagajne prav nič ni brigal, vrhutega je pa imela tudi izredno mnogo bolnikov; posledica tega je bila, da je bilo dne 30. jun. 1901, ko je na novo izvoljeno načelstvo prevzelo vodstvo, dolga K 8702.51. Novoizvoljeno načelstvo se je z veseljem in vso energijo oprijelo vodstva, kar znači osobito to, da se je dolg tekom štirih mesecev, to je 31. oktobra 1901 znižal za celih K 2045.73 in je torej znašal tistega dne le še K 6656.78. Razvidno je torej, da se je novoizvoljeni odbor z veseljem in resno oprijel delovanja v prid blagajne in ker so bili med zgoraj navedenimi dolgovi večinoma oskrbovalni troški bolnic, podpore bolnikov in zdravniški računi, kateri vsi so takoj zahtevali opravičeno plačilo, ni preostajalo načelstvu drugega, kakor da se je obrnilo na zvezo s prošnjo, da se blagajni dovoli brezobrestno posojilo 4000 K, katero bi se vrnilo v 10 zaporednih letnih obrokih po 400 kron. Ker ima o dovolitvi glede posojil odločevati edino le zbor delegatov, predložila se je torej ta prošnja pri občnem zboru dne 15. decembra 1901 delegatom v rešitev. Pri tej priliki je delegat okrajne bolniške blagajne v Trziču natančno razložil razmere in položaj blagajne, katero zastopa. Navzoči zastopnik c. kr. namestništva je enako delegatu razjasnil blagajnične razmere v Trziču in nasvetoval, da naj se to naproseno posojilo dovoli, ker le na ta način je mogoče, da se ona vzdrži in da bi bilo škoda, da bi se ravno sedaj, ko se je novoizvoljeno načelstvo z veseljem oprijelo dela, preprečilo ugodno nadaljno delovanje. V smislu § 7 zvezinih pravil ima vsaka zavezina blagajnica pravico do podpore, če se je njen pričuvni zaklad v zadnjem računskem letu znatno zmanjšal ali pa povsem porabil, ne da bi bil dosežen postavni pričuvni zaklad in sicer iz naslednjih razlogov: 1.) z zvišanimi izdatki za bolniške podpore vseh kake epidemije, 2.) če je čezmerni prirastek starejših oseb poslabšal morbiditetne razmere, 3.) iz drugih razlogov, ki so brez krivde uprave morali kvarno vplivati na poslovanje. Popolnem upravičen je bila torej prošnja okrajne bolniške blagajne v Trziču in ker sem bil jaz tudi popolnoma o resničnosti navadenih podatkov prepričan, dovolil sem si jaz liberalce Kokalj brez dovoljenja krščanskega socialista g. Kregarja predlagati dovolitev brezobrestnega posojila 4000 kron s pripombo, da se ima posojilo z ozirom na sedaj obstoječe ugodnejše razmere vrniti ne v desetih letnih obrokih po 400 K, ampak v petih letnih obrokih po 800 K, kateri predlog je bil sprejet s 17 nasproti 11 glasovi. — Predno pa je dal ravnatelj moj predlog na glasovanje, stavil je g. Kregar nasprotni predlog, da naj se blagajni v Trziču dovoli posojilo 2000 kron proti temu, da plača ona tudi obresti, s katerim predlogom pa je pogorel, in to je dalo povod, da je začel mene uprav nesramno po časopisih napadati. — Ako štejemo glasove po poročilu «Slovenskega Lista», bilo je navzočih 18 slovenskih oziroma hrvaških delegatov in le osem laških, nadalje, da so vsi laški delegatje glasovali za ta predlog (kar pa je tudi laž), moralo je na vsak način glasovati tudi devet, to je polovica navzočih slovenskih in hrvaških poslancev za moj predlog. Naravnost smešno je torej poročilo v «Slovenskem Listu» da so se

zastopniki vseh slovenskih in hrvaških blagajen Primorja izjavili za stalništvo ljubljanskih odposlancev, torej za 8 laških delegatov se je postavilo 9 slovenskih — kje pa je ostalo nadaljnjih 9 slovenskih delegatov? Ko sem stavil spredaj omenjeni predlog, mi niti na misel ni prišlo, da bi s tem Lahom (izraz «Slovenskega Lista») kaj koristil, ampak moj namen je bil edino le ta, da se blagajni v Trziču dovoli podpora in ji tako omogoči nadaljnje delovanje ter na ta način tudi omogoči delavskemu stanu, da pride do svojih podpor in to je naša edina dolžnost, ker so se bolniške blagajne ustanovile le v korist in izboljšanje delavskih razmer. Za moj predlog so glasovali izmed slovenskih in hrvaških delegatov — razen enega ljubljanskega krščanskega socialista, kateremu moram izjaviti, da me veseli, da zna samostojno misliti in ne samo s Kregarjem v rog trobiti — edino le oni «naprednega mišljenja» in to je dalo moj povod krščanskemu socialcu g. Kregarju, da se je znosil nad mojo malenkostjo, češ, povsod, kamor pridem s svojimi predlogi, propadem in za vse to se imam zahvaliti le tem «liberalcem». Okrajne bolniške blagajnice in z njim tudi zveza teh blagajen so dobrodelni zavodi in kot take se imajo ogibati vsaki strankarski nasprotij, kar se je tudi dosedaj vsa leta vpoštevalo in po tem ravnalo, a tem ljubljanskim gospodom od blagajnice to ni ugajalo. Kakor povsod, tako so tudi tu zasejali prepri in hoteli utihotopiti svoje krščansko-socialno prepričanje. Prejšnja leta seveda, ko so gospodje à la Kregar etc. prišli k zborovanju iz Ljubljane v Trst, so si lepo razdelili vloge in predlagali po svoje, drugi navzoči slovenski delegatje pa so smeli za njihove predloge roke vzdigovati — pardon — glasovati. Sedaj pa pride delegat liberalce Kokalj iz Kranja in si upa — ta predrznost — staviti brez vašega dovoljenja in brez vaše vednosti predlog, kateri se še celo sprejme. To in nič drugega boli g. Kregarja in njegove verne pristaše. Konečno naj še omenim, da k zavezi pripada 38 blagajen, in sicer jih je na Kranjskem 17, Primorskem 15 in v Dalmaciji 6, katere imajo skupaj 61 delegatov, od katerih je laških 35, slovenskih oziroma hrvaških pa 26. Če bi si torej slovenski in hrvaški delegatje postavili za princip, da se laškim blagajnam prošnje za dovolitev posojil naravnost odklanjajo, kar pa bi bilo tudi krivično, ker Primorske blagajne s Trstom prispevajo $\frac{3}{4}$ prispevkov k pričuvnemu zakladu, potem bi mi to veselje vživali le eno samo leto, kajti v prihodnje bi se laške blagajne občnih zborov delegatov udeležile polnoštevilo (mimogrede omenim, da ima bolniška blagajna v Trstu sama 10 delegatov, od katerih se letošnjega zborovanja ni prav nihče udeležil) in posledica temu bi bila, da bi mi Slovenci in Hrvatje sploh nikdar nič ne dosegli. — Toliko g. Kregar za enkrat, prihodnjaj pa vam v Trstu še kaj več povem.

V Kranju, 2. januarja 1902.

Rudolf Kokalj.

Tedenski sejem v Kranju dne 30. m. m.

Prignalo se je 190 glav goveje živine, 3 telet, 63 prašičev, 2 ovac, — koze, — buš. — 50 kg: pšenice K 8.50, prosa K 6.50, ovska K 7.25, rži K 7.50, ajde K 6.—, ječmena K 7.50, krompirja K 2.25, fižola (ribniški) K 8.—, mandaloni 6.—, koks 8.50, navaden rdeč 7.50, zelen 7.— do 7.50.

Darila.

Upravništvo našega lista je prejelo:

Za dijaško kuhinjo v Kranju: Vesela družba «pri Geigerci» za Bertelnovo jerhovino in za dva črna 10 K. (Darovali so gospodje: Jan. Molj, Jož. Novak, A. Molj, M. Globočnik, F. Globočnik, J. Jenko, F. Strupi, J. Zabret, F. Kopic, B. Globočnik.)

Od novoletnih voščil so se odkupili z 1 krono še naslednji gg. člani moške podružnice sv. Cirila in Metoda v Kranju: Ferdinand Hlebs, Karol Jäger, Anton Koblar, Alfonz Levičnik, Josip Potokar in Francisek Zvan.

Zahvala.

Ker sem povodom smrti svojega nepozabnega očeta prejel od vseh strani toliko izrazov sožalja, da mi je nemogoče, zahvaliti se vsakemu posebej, zato si dovoljujem tem potem izreči najprisrčnejšo zahvalo vsem, ki so mi ustmeno ali pisмено izrazili svoje sožalje, kakor tudi onim, ki so rajncega spremili k večnemu počitku, sosedom, prijateljem in znancem, posebno pa še onim gospodom, ki so iz Kranja prihiteli rajncemu izkazat poslednjo čast, zlasti gospodom: ces. svetniku županu mesta Kranja K. Šavniku, profesorjem: dr. Korunu, dr. Tomišeku in gospej, dr. Pernetu in Levičniku, J. Likozarju, Fr. Šavniku in J. Savjovicu, mnogim nekdanjim svojim učencem, kakor tudi vsem drugim, ki niso imenoma navedeni.

Iv. Masej,

c. kr. gimn. učitelj.

5

V Novem mestu, 3. januarja 1902.

Mestna hranilnica

v Kranju
obrestuje hranilne vloge
po 4 odstotke

brez odbitka rentnega davka

2-1 katerega plačuje iz lastnega.

Stanje vlog K 2,636.199.71. Stanje hipotečnih posojil K 1,746.711.51.

Sloveči profesorji medicine in zdravniki priporočajo

Tinktura za želodec

lekarnarja Piccoli-ja v Ljubljani dvornega zalagatelja Nj. svet. papeža

kot sredstvo, ki krepča želodec, vzbuja tek, pospešuje prebavljenje in odprtje telesa posebno zdravilna za one, ki trpe na zastaranem zaprtju.

Tinktura za želodec se razpošilja v škatljicah z 12 steklenicami za K 2.52, z 24 steklenicami za K 4.80, z 36 steklenicami za K 7.—, z 70 steklenicami za K 13.—. l. 191.—16. (Poštni paket pod 5 kg.)

Tvrdka R. MIKLAUC

LJUBLJANA, Špitalske ulice šte. 5
naznani da je že popolnoma založena z jesenskim in zimskim blagom.

Posebno omeni o svoji jako veliki sukneni zalogi za možke, kakor kamgarn, štof, ševiot, gorenjsko sukno i. t. d., katero blago prodaja po krojaških cenah, toraj cenejši kakor povsod drugod.

Omenim nadalje tudi, da je v zalogi najnovejše blago za ženske obleke v vseh barvah in cenah od 30 kr. naprej. Tudi imam prav lepe parhete, kambrike, kotenine, cvilh za postelje, koce, odeje i. t. d.

V vseh vrstah rut vedno zadnje novosti. Toraj povabim sl. občinstvo na nakup, da se prepriča o posebno ugodnih cenah, o dobrem blagu in prijazni potrežbi.

172-37 Spoštovanjem R. Miklauc.

Šivalni stroji in kolesa

Tovarniška zaloga 109-28

Ivan Jax-a v Ljubljani

Dunajska cesta 17

priporoča svoje najbolj priznane šivalne stroje in kolesa

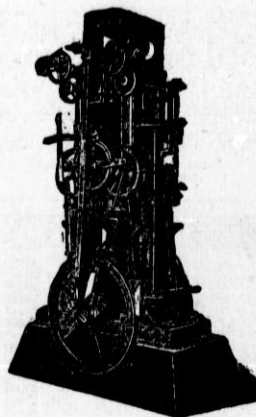
Ceniki se dopošljejo na zahtevanje zastoj.

FRAN DETTER LJUBLJANA

na Starem trgu šte. 1
Prva in najstarejša 156-18

zaloga šivalnih strojev.

Tu se dobivajo vsakovrstni kmetijski stroji. Posebno priporočam svoje izvrstne slamoreznice in mlatilnice, ki se dobivajo vzlie njih izbournosti ceno. — Ceniki zastoj in poštnine prosti.

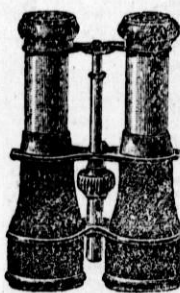
G. Tönnies

Ljubljana 66-37

tovarna za stroje, železo in kovinolivnica
priporoča kot posebnost vse vrste žage in vse stroje za obdelovanje lesa, ameriške turbine, bencin-motore in parostroje.

Optični zavod Jos. Ph. Goldstein

Ljubljana, pod trančo št. 1

priporoča svojo veliko zalogo vsakovrstnih očal, lovskih in potnih dalnoglelov, kakor tudi vseh optičnih predmetov.
Zaloga fotografskih aparatov.
Vse v to stroko spadajoča popravila točno in ceno. 67-39

FRANJA MERŠOL

Predtiskarija Predtiskarija

LJUBLJANA, Mestni trg št. 18

priporoča svojo bogato zalogo pričetih in izvršenih ženskih ročnih izdelkov, vsakovrstnih, jako ličnih vezenin, krojaških potrebščin ter raznega drobnega blaga — zelo zmernih cenah. 158-16
Monogrami in risarije se v poljubnih bojah in slogih vvezujejo na vsakršno blago. — Zunanja naročila se izvršujejo točno in ceno.

Pozor!

Kdor hoče imeti dobro blago strugarskega izdelka, 97-32
kakor kegle in krogle, krogle za balin
in sploh vsa v to stroko spadajoča dela po nizki ceni, naj se obrne na

Ivana Vidmar-ja

strugarja v Ljubljani, dunajska cesta 11.

Hočete kupiti prav
dobro slamo-
reznico ali gepelj?

108—27

Obrnite se na skladišče

Fran Zeman

v Ljubljani, Poljanska cesta št. 24 („pri Korenu“)
kjer vselej dobite tudi najboljše mlatilnice, čistilnice
za žito, mlino za žito in sadje, reporeznice, brane
za travnike in stroje drugih vrst, posamezne dele in
klinje. Trambe za vodo in gnojnico, cevi za vodvode,
se tukaj dobijo najceneje.

Glavna slovenska
hranilnica in posojilnica
pisarna na Kongresnem trgu št. 14 tik nunske cerkve
v Ljubljani
sprejema in izplačuje hranilne vloge in
obrestuje po 4 1/2%
od dne vložitve do dne vzdige brez odbitka in brez odpovedi.
Hranilnične knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da
bi se obrestovanje pretrgalo.

139—19

Vizitnice in kuverte
po zelo nizkih cenah

priporoča Jv. Pr. Lampret v Kranju.

Večkrat premišlano!

Glinaste peči,
štedilnike, banje
za kopeli, kakor tudi kipe, vaze in
druge glinaste izdelke
v vseh barvah, trpešne in cene
priporoča prva in največja

tovarna

pečij in glinastih izdelkov
August Drese
v Ljubljani.

73—35

Zaloga vsake vrste
pokritih in nepokritih
voz, landaverjev i. t. d.

Vsled dogovora se jemljejo tudi stari vozovi v
protiračun.

Prevzema posamezna dela

kolarsko, kovaško in sedlarsko
proti jamčenju po nizki ceni.

Sprejme se več

pomočnikov in učencev.

PETER KERŠIČ

Šiška pri Ljubljani.

188—11

C. kr. priv. tovarna strojev, brizgalnic,
kmetijskih strojev, I. moravska mehanična
tkalnica cevi in pasov

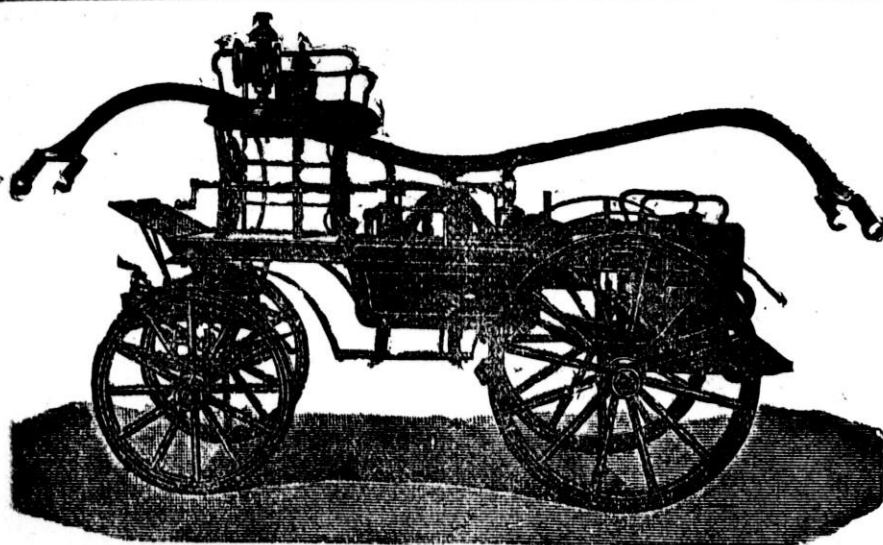
R. A. SMEKAL

v Cechu pri Prostjevu in Smichow-Praga.

Podružnica v Zagrebu, Frankop ulica 9
priporoča 83—51

slavnim gasilnim društvom, občnam in zasebni-
kom brizgalnice vsake vrste, s patentom proti
zmrzlini in s priredbo, da tiste na obe strani
vodo vlečejo in mečejo, parne brizgalnice,
s kojima zamoreta samo dva človeka opravljati
delo — naučba v teku treh dni — ter ne po-
trebujejo izprašanega strojevodjo; dalje vse drugo
gasilno orodje, čelade, pase, sekirice, lestve
i. t. d., kmetijsko orodje in Peronospora-
brizgalnice. — Roba solidna elegantna in ceno.
Plačila po dogovoru.

Podružnica R. A. Smekal v Zagrebu.

Naprodaj je več novih in rabljenih

HARMONIK

nemškega in dunajskega sistema. Kje se zve v
upravnistvu „Gorenjca“.

1-1

Andrej Boucon

159-17 LJUBLJANA
Prule (Sredina) št. 18

TOVARNA ZA IZDELOVANJE

VSAKOVRSNIH STOLOV

MIZ ZA VRTOVE

in vseh v to stroko
spadajočih pred-
metov, kise izvršujejo
natančno po naročilu.

Zunanja naročila se iz-
vršujejo točno in po najnižjih
cenah.

Ceniki se razpisujejo zastoni in
frankovano.

Doktorja pl. Trnkoczyja

preizkušena zdravilna in redilna sredstva, preizkušena
167-8 že mnogo let, priporoča in razpošilja

lekarna Trnkóczy v Ljubljani.

Najceneje se dobivajo v podpisani lekarni, če se naroča po pošti, odkoder
se ta zdravila vsak dan na vse strani sveta z obratno pošto s poštnim
povzetjem takoj pošiljajo, tudi celo samo jeden komad z natančnim na-
vodilom o uporabi.

Za številne gospodinjke, dojenčke, otroke, nervozne, okrevajoče, slabotneže,
malokrvne, bledične, za vsakega bolnika, sploh za vsakega se namosto
brezmočne, razdražujoče kave in ruskega čaja doktorja pl. Trnkóczyja
Kakao sladni čaj priporoča kot tečno, krepilno, zdravo in naj-
ceneje hranilno sredstvo. Zavojček (četrt kile
vsebine) 40 h, 14 zavojčkov samo 5 K.

Dalje se priporoča: Doktorja pl. Trnkóczyja
Želodčne kapljice. Izborno sredstvo za želodec. Deluje pomirjujoče,
krepilno, bolest utešujoče, tek vzbujajoče, čisti želodec in
pospešuje prebavo. Steklenica 40 h, pol tucata 2 K.

Kroglice odvajalne, želodec čistilne. Čistijo želodec, odvajajo
blato, odpravljajo napenjanje in zabasanje želodca brez
vseh bolečin, kakor se to čestokrat pripeti pri drugih kroglicah.
Skatlja 42 h, šest skatljic 2 K 10 h. — Pocuškrene kroglice. Skatlja
80 h, tri skatljice 2 K.

Prsni, plučni in kašljev sok ali zeliščni sirup, prirejen z lahko
raztvorljivim apnenim železom, utešuje kašelj, raztvorja sliz,
lajša bol in kašelj, vzbuja tek in tvori kri. Steklenica 1 K 12 h, pol
tucata 5 K.

Drgnilni ali udov cvet (protinski cvet, Gichtgeist) priporodljiv
je kot boli utešujoče, lajšajoče drgnjenje v križu, rokah in
nogah, kot novo poziljajoče drgnjenje po dolgi hoji in težkem delu.
Steklenica 1 K, šest steklenic 4 K 50 h.

Varstvena znamka.

živinorejcev i. t. d. obrnjena na vzdrževanje zdrave in
krepke živine, opozarjamo iste posebno na doktorja
pl. Trnkóczyja redilne pripravke za živino.

Doktorja pl. Trnkóczyja

Živinski redilni prašek za no-
tranjo rabo pri kravah,
volih in konjih. Že blizu 50 let z
najboljšim uspehom uporabljevan,
kadar krave nočejo zreti, in da se
zboljšuje mleko. Zavojček z navodilom
glede uporabe 1 K, pet zavojčkov
samo 4 K.

Praščiji redilni in krmilni prašek.
Varstveno in dijetetično sred-
stvo za prašice. Za notranjo rabo, služi za tvorbo mesa in tolašce. Za-
voječek 50 h, pet zavojčkov samo 2 K.

Pozor! Želi kdo samo en kos od teh sredstev, tedaj se tudi
omenjeni en kos pošlje takoj s poštnim povzetjem

Varstvena znamka.

Najceneji in najboljši poljedelski stroji

dobé se pri

Karol Kavšeka nasl.

SCHNEIDER & VEROVŠEK

Ljubljana, Dunajska cesta 16.

Vedno velika zaloga gepeljnov, slamo-
reznice, mlatilnic, čistilnic, jekle-
nih plugov in sploh vse potrebščine za
poljedelstvo. 69-37

Tudi vsakovrstna železnina kakor železo,
traverze, železniške šine, kuhinjska oprava,
razno orodje za rokodelce i. t. d.

Alojzij Kraczmer

Prva in največja tvrdka za
prodajo in izposojevanje glasov-
virjev.

Ljubljana

sv. Petra cesta št. 20.

Velika zaloga kratkih klavirjev in
pianinov največje popolnosti tako
glede na glas, konstrukcijo kakor na
trajnost v jako okusni opremi vseh
slogov. 115-26

Špecijaliteta: pianini z moderatorjem.

Vedna zaloga preigranih klavirjev po najnižjih cenah. — Zavod
za uglaševanje in popravljanje klavirjev vseh vrst. — Najnižje cene
za izposojevanje.

Na deželo se tudi izposojuje.

Zaradi popolne

opustitve trgovine

se je pričela dne 11. novembra 1901.

Velika prodaja blaga

v Kranju „Pri novi tovarni“

nasproti Puppo-tove špecerijske trgovine.

Cene so tako izvanredno nizke za dobro in
frišno blago, da bo še sedaj bogata zaloga raznega
volnatega ženskega blaga, pisanega barhanta,
moškega loškega in brnskega sukna, strikanih
srajc, tepihov i. t. d. v kratkem izbrana, naj-
torej

nikdo te prilike ne zamudi

komur je ležeče

189-9

3-10 m moškega sukna izvrstno blago za celo obleko gld. 4-50
7 krat 78 cm to je za celo žensko lodnato obleko . . . 1-40
pisane lepe barhante 78 cm za 12-16 kr.
» » flanele 78 » » 20-22 »
» » barhanste rute kos » 19 »
» » žepne rute 3 »
čajga za cele možke hlače za komaj 52 »

kupiti, posebno, ko ima vsak pravico
blago, s katerim ni zadovoljen

nazaj prinesiti.

Stavbinska kleparska dela

vsakovrstna, iz poljubnega gradiva. — Najcenejša izvršitev lesno-cementnih streh in pokrivanja s strešno lepenko ter v to spadajoče poprave z jamstvom najsolidnejega dela. — Zaloga strešnega laka, lesnega cementa in strešne lepenke v najboljših kakovostih. — Strelvodne naprave po izkušeni sestavi.

Ustanovljeno 1861. **L. M. ECKER** Ustanovljeno 1861.

LJUBLJANA, dunajska cesta št. 7 in 16.

Vodne instalacijske naprave vsake vrste, napeljava v hiše, zveza z obstoječimi vodovodi, premembe in vsakršne poprave. Zgradba stranišč in kopalnih naprav od preproste do najfinejše izvršite proti jamstvu primernege, trpežnega dela. — Proračuni na zahtevanje brezplačno. 114—27

Lekarna „pri zlatem orlu“

Ljubljana, Jurčičev trg 2

M. ph. Mardetschläger, lekar in kemik, J. SVOBODE nasl. 80—38 čevljarski most.

Kupite ali naročite po pošti iz te lekarnе sledeča pripoznana domača sredstva:

Dunajske želodečne srčne kapljice, krč tolažljive, 1 steklenica 20 h, 6 stekl. 1 K.

Želodečne kapljice, 1 stekl. 20 h, 3 stekl. 1 K.

Odvajalne kroglice, v plehastih škatuljah à 40 h, 3 škatlje 1 K.

Tinktura zoper kurja očesa in flašter zoper kurja očesa in trdo kožo à 40 h, 60 h, 80 h.

Fluid za vnanje drgnjenje, zoper trganje, pomirljivo sredstvo 1 steklenica 1 K.

Trpotčev sok, kašelj pomirljiv, 1 stekl. 1 K.

Prašek zoper kašelj, sliz razkrajajoč, 1 škat. 40 h in 1 K.

Železo-kroglice v sladkorju ali oblatih delajo in pomnožujejo kri, 1 K in 2 K.

Kina-železo-Malaga za slabotne in bolne osebe, 1 stekl. 2 K.

Kapljice za zobe, pomirljivo sredstvo, steklenica 20 h in 40 h.

Najboljše in pravo ribje olje, steklenica 70 h in 1 K, pri odkupu 6 steklenic zaračuni se samo 5 steklenic.

Nadalje se priporoča redilna štupa za živino, za rogato, za prašiče in konje v škatuljah 60 h in odprto pol kile 1 K.

JOSIP WEIBL

J. Spreitzerjev naslednik

LJUBLJANA, Slomškove ulice št. 4

Stavbeno-umetno in konstrukcijsko ključavničarstvo.

Žično omrežje na stroj, obhajilne mize, ograje na mirodvoru, obmejno omrežje, vežna vrata, balkoni, verande, stolpna križe, štedilnike i. t. d. 85—37

Specijaliteta: valjični zastori (Rollbalken).

Adolf Hauptmann

tovarna 53—42

oljnatih barv, firnežev, lakov
in kletja

v Ljubljani.

Ilustrovani cenik brezplačno in poštnine prosto.

Kathreinerjeva
= Kneippova
sladna kava. =

Nobena gospodinja
naj ne odlašaja dalje
uvesti to zdravo in
ukusno kavino pijačo.

R. LANG, Ljubljana (Kolizej)

tovarna za modroce na peresa
in posteljno opravo, zaloga
pohistva,

priporoča vsake vrste

modrocev, posteljine uloge, zrcal, podob,
otročjih vozičkov, nastoljatev, počivalnikov (sofa, kanape, divan) in
sobno opravo 54—39

po najnižjih cenah.

Cenike s 300 podobami pošlje
zastonj in postnine prosto.

Prodaja tudi na obroke.

Razpošiljanje točno.

A. Tschinkelna zet

Ljubljana.

Prva in edina
domača tovarna

cikorije,
figove kave,
kanditov,
kandiranega sadja
in konseru

priporoča priznано dobre in cene
svoje izdelke. 68—40

Izhaja vsako soboto zvečer, če je ta dan praznik, pa dan poprej. — Velja po pošti prejemana za celo leto 4 krome, za pol leta 2 kroni, za četrt leta 1 krono. Za Kranj brez pošiljanja na dom stane za celo leto 3 krome, za pol leta 1 krono 50 vinarjev. Dostavljanje na dom stane za celo leto 60 vinarjev več. Posamezne številke stanejo 8 vinarjev. — Na naročbe brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Za oznanila plačuje se za petivrstvo 10 vinarjev, če se tiska enkrat, 8 vinarjev, če se tiska večkrat, pa po dogovoru. Uredništvo in upravnštvo se nahaja v hiši števil. 105 nasproti župne cerkve. — Upravnštvo naj se blagovolijo pošiljati naročnina reklamacije, oznanila, sploh vse upravne zadeve, uredništvu pa dopisi in novice. — Dopisi naj se izvolijo frankirati. — Rokopisi se ne vračajo.